

Deel 7

De gemeente De Lier heeft in 2000 de tuin van de heer Buitelaar gekocht aan de Burgemeester Crezeelaan met het oog op eventuele toekomstige uitbreiding van de ernaast gelegen algemene begraafplaats. Het glas was inmiddels al gesloopt inclusief een deel van de bedrijfsgebouwen. Maar de schoorsteen stond er nog. Bij de gemeente was er een vraag gekomen of de schoorsteen behouden kon blijven als cultuurhistorisch erfgoed. Het college had echter besloten om hier zelf geen financiële middelen in te steken, maar wel te onderzoeken of andere partijen dit initiatief wilden nemen.

Het bestuur van Stichting De Timmerwerf kreeg het verzoek om na te denken over het behoud van de tuindersschoorsteen en of zij via subsidies de schoorsteen kon laten restaureren. De opening van ons museum was nog maar net achter de rug en wilden we onze nek na zoveel inspanningen nu al weer uitsteken voor een volgend project? We hebben er wel even over moeten nadenken, maar 'de schoorsteen van Buitelaar' ging steeds meer kriebelen. Het bestuur nam eind 2001 het besluit om zich hier voor in te zetten en voor de financiën op zoek te gaan naar fondsen en sponsors. De spaarcenten van De Timmerwerf mochten in geen geval voor dit project ingezet worden.

De eerste actie was om een goed beeld te krijgen van de bouwkundige staat van de schoorsteen. Er waren niet meer zoveel bedrijven in Nederland die gespecialiseerd zijn in het bouwen en restaureren van schoorstenen. We namen contact op met Harm Meijer Schoorsteen- en Ovenbouw uit Ten Boer. Nadat de eerste gegevens waren uitgewisseld, stelde Meijer voor naar De Lier te komen om de schoorsteen te bekijken. Bij dat bezoek in het voorjaar van 2002 bleek al snel dat de schoorsteen in slechte staat was en van top tot teen grondig aangepakt moest worden. Hij wist genoeg en zou ons op korte termijn een offerte toesturen.

Maar hij nam bij zijn bezoek aan De Lier ook een aantal verrassende documenten mee die heel interessant waren. Harm Meijer had enkele jaren daarvoor het archief overgenomen van de twee laatste steenfabrieken die radiaalstenen voor schoorstenen maakten. Dat zijn rond gevormde stenen van roodbakkende klei. Deze steenfabrieken hadden vanaf begin 1900 per woonplaats precies bijgehouden aan welke aannemer/metselaar ze stenen hadden geleverd, hoe de tuinder heette, de hoogte van de schoorsteen en de maten van de fundering. Er was op de lijsten ook vermeld of de tuinder zou meehelpen met het opperen van de stenen en dat hij voor kost en inwoning van de schoorsteenbouwers moest zorgen. Dat laatste was alleen van toepassing als de schoorsteen niet door een lokale metselaar werd gebouwd. Harm had alle leveringen aan De Lier geselecteerd en een eerste blik op de lijsten leverde al veel bekende namen van tuinders en metselbedrijven op.

De restauratie van de schoorsteen met wat inrichtingskosten kwam uit op 30.000,- euro. Een heel bedrag dat allemaal via sponsorgeld bij elkaar gezocht moest worden. Dat viel niet mee en die zoektocht heeft wel twee jaar geduurd. De gemeente Westland had het project inmiddels overgenomen en zij kreeg via een Europese subsidieregeling uiteindelijk de laatste middelen bijeen om met de restauratie te kunnen starten. Stichting De Timmerwerf werd opdrachtgever voor de bouwkundige restauratie en zij zou na oplevering 'beheerder' van de schoorsteen en het omliggende terrein worden. Alle afspraken zijn in een overeenkomst met de gemeente Westland vastgelegd.

In het voorjaar van 2005 kon Harm Meijer met het opknappen van de schoorsteen beginnen. Hij kwam zelf naar De Lier met een medewerker en zij lagen door de week in de kost bij een pension in het Westland. Na het plaatsen van een steiger rondom de schoorsteen werden van binnenuit eerst alle voegen schoongespoten. De meeste stootvoegen waren open omdat de mortel door het zwavelzuur was opgelost. Het leek wel een kasteeltoren met allemaal schietgaten. Na een paar weken met goed weer was de klus geklaard. De schoorsteen stond weer kaarsrecht, van binnen en buiten opnieuw gevoegd, de onderbouw hersteld, nieuwe klimijzers ingemetseld en een koperen bliksemafleiding aangesloten.

De opening was op 1 juli 2005 en een grote groep genodigden had zich bij de schoorsteen verzameld. Het moest een feestelijk moment worden omdat het na jaren voorbereiding toch gelukt was om een industrieel monument voor De Lier te behouden. Er was een leuke openingsact bedacht. We hadden een groot oranje dekzeil gekocht om de schoorsteen van onder tot boven in te pakken. Kraanbedrijf Immerzeel wilde ons wel sponsoren en kwam met een mobiele kraan om het dekzeil van boven af over de schoorsteen te laten zakken. We hadden van te voren het zeil bijeen gebonden met een touw en aan het uiteinde een strop gemaakt om aan de kraan te haken. Zo was het grote oranje zak geworden.

Maar we hadden niet gerekend op de sterke wind die op die vrijdagmiddag onverwacht de kop opstak. Bij het ophijsen probeerden we de zak op 12 meter hoogte via touwen in positie te houden. Met geen mogelijkheid lukte het om hem recht boven de schoorsteen te krijgen en de oranje zak wapperde tot grote hilariteit van de omstanders als een soort windvaan horizontaal in de lucht. Er zat niets anders op dan de oranje zak gewoon voor de schoorsteen te laten hangen en die door de kraan te laten ophijsen. Iedereen had er vrede mee en na afloop werd er nog een drankje met een hapje geserveerd.

Begin 2006 kregen we een onverwacht bericht van De Stichting Fabrieksschoorstenen (STIF). Deze stichting zet zich al vanaf 1997 in voor het behoud van de laatste industriële schoorstenen in Nederland. Tweejaarlijks kent de STIF een prijs toe aan succesvolle initiatieven die tot restauratie en behoud hebben geleid. De prijs wordt het Klimijzer genoemd en het bestuur van STIF had besloten om het Klimijzer 2005 aan Stichting De Timmerwerf toe te kennen. Zij vonden de wijze waarop de restauratie en de financiering waren geregeld een bijzonder lovenswaardig initiatief. Dit verdiende navolging en landelijke bekendheid.

Op vrijdag 7 juli 2006 zou het Klimijzer overhandigd worden. Wij waren wel vereerd met deze prijs maar hadden geen flauw benul wat de prijs voorstelde. Het bleek een schildje te zijn dat we wel konden ophangen en daarnaast een kunstwerkje waar we eigenlijk geen raad mee wisten. We hebben het bewaard maar wel op een plek waar niemand zich er aan kon storen.

Een paar jaar later werd de gemeentewerf achter de brandweerkazerne in De Lier gesloten en wilde de gemeente ter vervanging een deel van de oude tuin van Buitelaar inrichten als tijdelijke gemeentewerf. Maar om dit terrein te kunnen bereiken, moest er een nieuw pad vanaf de parallelweg aangelegd worden vlak langs de schoorsteen. Het informatiebord bij de schoorsteen werd verwijderd, alsmede de picknicktafel met bankje en prullenbak. De Timmerwerf was als beheerder van de schoorsteen totaal niet op de hoogte van de plannen van de gemeente Westland. Bij navraag bleek dat er geen vergunning was aangevraagd en werd het werk stil gelegd. Nadat alle papieren in orde waren, werd de tijdelijke gemeentewerf alsnog aangelegd. Wel met de afspraak om alle verwijderde elementen rondom de schoorsteen terug te plaatsen en te onderhouden.

Als jullie nog eens langs de schoorsteen fietsen, zal je ongetwijfeld met andere ogen naar dit, in opdracht van De Timmerwerf, gerestaureerde monument kijken.